

Juridinių asmenų organai ir jų kompetencija

G. Bartkus
Lietuvos advokatūra
2007.10.22

Turinys

- Prigimtis ir struktūra
- Valdymo organai
- Fiduciarinės pareigos
- Susirinkimas ir balsavimas
- Sprendimų negaliojimas
- Kompetencijos viršijimas
- Veiklos tyrimas

Trumpai

- Organai yra struktūrinės dalys
- Vadovas ne darbuotojas
- Teismas ne verslininkas
- Parasta balsų dauguma – susilaikę neskaičiuojami
- Sprendimai negalioja tik pagal 2.82 straipsnį
- Sprendimas nelygu sandoriui

Juridinių organų prigimtis

Struktūrinė dalis
Organų teorija
Atstovavimo teorija

Organų funkcijos

Dalyvių susirinkimas, priežiūra ir valdymo organai

“Checks & balances” teorija

Organų struktūra

Vienpakopė – dvipakopė sistema

Minimali ir privaloma struktūra

Vienanariai ir kolegialūs

Steigimo dokumentai ir įstatymai

Valdymo organų funkcijos

Vidinės ir išorinės

Pavyzdinis sąrašas CK 2.82 str. 3 dalis

Valdymo organai:

Vadovas

Valdyba

Komitetai ir funkcijų padalinys

Europos Komisijos rekomendacijos

- Rekomendacija 2004/913/EC
- Rekomendacija 2005/162/EC

Juridinių asmenų valdymo organai

- Vadovas ir darbuotojas
- LAT 200110 16 nutartis c.b. Paliūnas v. Radviliškio rajono savivaldybę

Valdymo organo nario pareigos

- Sąžiningumas ir protingumas
- Lojalumas
- Konfidencialumas
- Interesų konfliktų vengimas
- Turto atskyrimas

Sąžiningumas ir protingumas

- Elgimasis taip kaip elgtųsi apdairus asmuo
  - Informacijos surinkimas
  - Ekspertų išvados
- Elgimasis *bona fide*
  - Nėra interesų koflikto
  - Nėra painiojamas turtas
  - Sprendimas susijęs su informacija

Sąžiningumas ir protingumas

- *Duty of care*
- *Business judgment rule*
- Rūpestingai ir savarankiškai valdo
- Sprendimas priimtas:
  - Neapdairiai
  - Bona fide* (interesų konfliktas, turto naudojimas, nusikaltimas)

Lojalumas

- Veikimas pagal įstatus ir akcininkų sprendimus
- Rūpinimasis gerove ir aktyvus tikslų siekimas
- Informacijos akcininkams atskleidimas

Konfidencialumas

- Saugoti komercinę, gamybinę ir profesinę paslaptį
- Siekti, kad kiti vykdytų konfidencialumo pareigą
- Konfidenciali informacija – informacija kuri turi vertę todėl, kad jos nežino kiti

Interesų konflikto vengimas

- Pareiga vengti
- Atsiradus konfliktui informuoti
Kolegas, arba
Paskyrusius asmenis
- Interesų konflikto apibrėžimas nepateikiamas

Turto atskyrimas

- Negalima naudoti turto asmeniniams poreikiams
- Negalima naudoti turto trečiųjų asmenų interesais
- Turtas yra ir informacija
- Naudojimas turi būti aptartas

Vienintelio dalyvio problema

CK 2.50 str. 3 dalis

LAT 2000 10 16 nutartis

c.b. G. Navickienė v. Kauno m. savivaldybė ir
UAB Šarkelė

Vienasmeniai sprendimai

Akcininkų susirinkimo sušaukimas

- LAT 2000 03 09 nutartis c.b. Vilniaus m. Valdyba v. UAB “Sangreta”
- pranešimas. Bendrovės praktika
- leškovo galima įtaka
- Dienotvarkės turinio aiškumas
- LAT 2003 06 04 nutartis c.b Adomaitis v AB “Mažeikių nafta”

Teisė balsuoti

- Balsavimo sutartis
- Balsų perleidimas
- Akcijų areštas
  - ABĮ 16 str. 3 dalis
  - LAT 2003 03 31 nutartis c.b. Maulevičius v. “Paminklų restauravimo institutas” AB

Sprendimo priėmimas

- Paprasta balsų dauguma
- Kvalifikuota balsų dauguma
- Komuliatyvinis balsavimas

$$BS / (ONS + 1) + 1$$

Juridinio asmens sprendimų negaliojimas

- Taikoma vienkartiniam sprendimams, jei veikla – veiklos tyrimas
- Sprendimų pagrindu sudaromi sandoriai
- Ieškovai:
  - Kreditoriai (ryšys)
  - Valdymo organas.
  - Dalyvis.
  - Kiti įstatymuose numatyti asmenys
- Dalyvis tik priėmimo metu
- Tinkamas šaukimas – pagrindas senačiai

Precedentai

- LApT 2001 06 04 nutartis c.b. J.Burbaitė ir kt. v. AB “Koncernas SBA”
- LApt 2000 09 26 nutartis c.b. Valstybės turto fondas VĮ v. UAB “Mirianda”
- Vertinti ankstesnio akcininko veiksmus
- LAT2001 06 04 nutartis c.b.kompanija “Sontec Limited” v. AB “Marijampolės Daisotra”
- UAB “Autoseifas” nebuvo akcininkas
- UAB “Autoseifas” perleido akcijas “Sontec Limited”

Pagrindai

- Sprendimas ir sandoris du skirtingi dalykai
- Prieštaravimas
  - imperatyvioms įstatymų normoms
  - Steigimo dokumentas
  - Protingumo ir sąžiningumo principas
  - Kreditorių interesų pažeidimas

Kompetencijos pažeidimas

- Kompetencijos pažeidimas reiškia sudarymą sandorio, kurio negalėjo sudaryti dėl bet kokių priežasčių
- Išimtis:
įstatymas tiesiogiai draudžia sudaryti specifinį sandorį

Pasekmės

- Sukelia pasekmes visada, išskyrus:
  - Žinojo ar negalėjo nežinoti
    - Specialus domėjimasis
  - Kiekybinis atstovavimas
- ES Pirmoji direktyva Nr. 68/151
- Kreditorių teisių gynimo prioritetas
- Sprendimo neteisėtumas nedaro sandorio neteisėtu

Problemos

- CK 1.92 santykis su CK 2.83
- LAT 2002 09 25 c.b. A. Nemeika v UAB Antrimeta
- Ekonominis nenaudingumas
- Vadovas irgi priima sprendimus

Veiklos tyrimas

- Kreipimasis į juridinį asmenį
- Pareiškimo padavimas
- Nutartis dėl tyrimo pradžios
- Ekspertų skyrimas
- Ataskaitos svarstymas
- Priemonių taikymo sprendimas

Aplinkybės

- Fiduciarinių pareigų pažeidimas
- Nuostolingumas
- Akcininkų interesų konfliktas

Priverstinis akcijų, dalių, pajų pardavimas

- Paduodamas ieškinys
- Siūlymas tapti bendraieškiais
- Sprendimas dėl ieškinio
- Ekspertų paskyrimas
- Nutartis dėl kainos
- Akcijų perdavimas, kainos mokėjimas